

Beretning for Foreningen Mejeriets første år, marts 2017 - marts 2018

Foreningen Mejeriet blev dannet for et år siden, d. 2.3. 2017.

Længe før, i forbindelse med projektet "Orø som forsynings- og demonstrations-ø", som engagerede en del øboere på det tidspunkt, var vi fire øboere, som udgjorde "genbrugsgruppen". Denne gruppes arbejde handlede om at lære øboerne at håndtere den nødvendige affaldssortering i hjemmene og ikke mindst i sommerhusene. Andre grupper arbejdede med haveaffaldet, der var en energigruppe, og en jordbrugsgruppe. Det var Cathrine, Lillian, Brian og mig. Flere bakkede op, Claus Jørgensen, Ole Nielsen, Pia Schmidt m.fl.

Vi fandt ud af, at vi gerne ville lave et projekt med de to procent af affaldet på Orø, som kan genbruges direkte. I det tidlige forår i 2016 deltog gruppen i en workshop - arrangeret af Fors - som handlede om hvad vi kunne og ville gøre for at booste et projekt nok til at det kunne give genlyd ud over øens grænser, og skabe arbejdspladser ud af det. Forslagene gik på genbrugsbutik, deleordning, værksteder, kurser og workshops, udstillingssted og oplysningsvirksomhed, skoletjeneste og socialøkonomisk virksomhed.

Vi havde set på forskellige ejendomme til salg eller leje, bla den gamle brugs, og fået nej til at leje det. Rammerne i mejeriet var perfekte til formålet.

Vi besøgte også forskellige store genbrugsprojekter for inspiration, - vores perspektiv lå 10 år ude i fremtiden. Jeg påtog mig at skrive en projektbeskrivelse, og der var masser af udkast, men det var for stort for mig.

Gruppen gik kold i sommerferien, så for at forny interessen, arrangerede jeg i sensommeren 2016 et offentligt møde nede ved mejeriet. Det kom der en lille, men tændt gruppe mennesker ud af, som mødtes flere gange om måneden for at snakke om hvad der skulle til for at købe mejeriet og komme i gang. Dengang var fokus meget på stedet som genbrugskulturhus med streg under kultur. Vi var flest kunstnere og formidlere, og ingen af os vidste noget om byggeri, ejendomsadministration eller administration i det hele taget. Det var Arne, Maja, Jesper, Niels, Lilian, Cathrine på sidelinien, og hurtigt kom også Lasse, Kim, Henning og Charlotte med, samt det lille Orøværksted, som endda efter kort tid fik deres værksted i selve mejeriet.

Vi deltog en gruppe (Jesper, Kim og jeg) i den såkaldte Orøbasar i Orøhallen i september 2016, og her fik projektet Mejeriet meget ros for sin visionære klarhed, som det blev fremlagt i kort form. Vi fik gode råd fra en række projekt- og erhvervsrådgivere, som stadig er med på vores interesseliste, om at lave en grundig projektbeskrivelse, så vi kunne komme i gang med at søge penge og lave crowdfunding på Orø.

Der var den med projektbeskrivelsen igen. Vi nedsatte en gruppe, Henning, Brian og jeg. Men det var svært at sidde tre og formulere tingene i fællesskab, så jeg overtalte de to andre til at jeg skulle skrive og sparre med dem. Det tog et halvt år, før projektbeskrivelsen lå færdig. Lilian var også med ind over i slutspurten.

Vi ville dog ikke vente med at redde verden til vi havde købt mejeriet. Omkring årsskiftet til 2017 fandt vi ud af at få stillet en skibscontainer til rådighed fra Fors, og de stillede krav om at vi skulle være en forening.

Egentlig ønskede vi ikke at være organiseret i en foreningsform, og var også meget i tvivl om vi skulle være en andelsforening eller en fond for købe mejeriet. Lisbeth kom ind i gruppen omtrent på samme tidspunkt, og hun sad inde med noget af den viden vi manglede. Hun skar igennem og sagde, "I skal være en forening, for det er det letteste og billigste, og det letteste at komme ud af igen", og hun skabte fundamentet i vores vedtægter. De blev formuleret i en minimalistisk ånd, som vi alle kunne gå med til. Gruppens mantra var "bred struktur", og vi fik tilpasset formuleringerne med det bredest mulige "vi" og med mindst mulig magt til bestyrelsen med krav om absolut enighed for at gennemføre beslutninger på bestyrelsesplan.

Vi havde generalforsamling 2.3., hvor jeg blev valgt som formand, Jesper som kasserer, Henning som menigt medlem og Brian som suppleant. Lisbeth blev valgt som revisor. Hun var også dirigent, og Arne tog referat. Øvrige tilstedeværende var Charlotte, Niels og Malthe fra Det lille Orøværksted.

1. april 2017 åbnede containeren til direkte genbrug på Orø Genbrugsplads, og siden har vi bemandedet den hver eneste lørdag med en enkelt undtagelse.

Alle har kunnet se den gode idé. I begyndelsen var der nogen, der var bekymrede for om vores initiativ tog indtjening fra skolens loppemarked, fra børnene, men det blev et rekordår for dem, og vi har omsat en del af det store spild, som blev til overs herfra.

Kort tid efter at containeren åbnede, kom Torben med i gruppen, og han satte snart i værk at holde reparationsworkshops dernede hver anden uge. Han etablerede el i containeren. Forholdene var dog ikke idéelle. Vi begyndte at snakke om at lave værksted på Hestebedgård, og det fik vi lov til. Vi satte også en reol derned, som en spæd start på et gør-det-selv-bibliotek, men der kom aldrig flere bøger i end de fem, der var der fra start.

Med projektbeskrivelsen, som lå klar sidst i maj, havde vi endelig et redskab til at kommunikere med omverdenen om vores vision, og den blev sendt ud i netværket. Der kom ikke rigtig nogen respons af sig selv, men Henning og jeg mødtes med fællesskaber Allan Lystrup i august, og et par måneder senere hjalp han med vores ansøgning om 20.000 kr. til etablering af et fællesværksted.

Jeg mødtes også med Orø Beboerforening og med skolelederen Majbritt, som ser med velvilje på vores projekt, men ikke rigtig kan se, hvordan vi kan samarbejde.

Ungdomsklubben støtter os også, men det er fortsat op til os at udtrykke klart hvad det er, vi tror vi kan bruge hinanden til. Vi er også nogen som stadig håber på at få involveret Kunst på Orø i projekt Mejeriet.

Der var mere digital administration i at være kasserer i en nystartet forening end vores første kasserer, Jesper, havde stillet op til, så vi holdt en ekstraordinær generalforsamling i september for formelt at vælge Henning som ny kasserer, og Brian, som før havde været suppleant, blev ordinært medlem.

Og så kunne vi endelig få en konto i Merkur.

Vi har holdt 7 bestyrelsesmøder i årets løb, men vi glemte at tage referat af mange af dem. Alt hvad der er blevet arbejdet med i bestyrelsen er blevet berettet på fællesmøderne, og dermed fremgår bestyrelsens arbejde også af fællesmødereferaterne. Referaterne er under rekonstruktion og bliver delt på hjemmesiden hurtigst muligt.

En hjemmeside har vi nemlig, og den har vi haft længe før vi blev en forening. Jeg korresponderede nemlig med Ø-konsulenten Sune om at oprette subdomænet mejeriet.oro.dk, det var i efteråret 2016.

Vi har holdt fællesmøde i foreningen hver måned undtagen i august og i december. Arbejdsgrupperne har mødtes ad hoc. I juni gik vi over til at følge en fast dagsorden, da det var temmelig arbejdskrævende at forberede fællesmøderne. Meningen med den faste dagsorden er, at ingen behøver at forberede sig særligt, mens alle arbejdsgrupper til gengæld skal fortælle om hvad de aktuelt arbejder med. Siden vi åbnede containeren er vores fællesmøder blevet stadig mere praktisk orienterede, og mindre generelt diskuterende. Seneste fællesmøde blev endda rost af de tilstedeværende for at være primært orienterende. Det er en tankevækkende forskel fra parolen "bred struktur".

Nogle af os har deltaget i inspirationsaften og kursus i såkaldt "landsbyledelse" (sociokrati). Vi har gennem nogle måneder på fællesmøderne øvet os i den sociokratiske beslutningsproces, hvor alle fremfører deres synspunkter efter tur, og vi tager rundt indtil alle er enige, eller kan leve med afgørelsen. Det falder ikke helt let, men fungerer strålende, når vi husker det, fordi alle kan komme til orde på lige fod.

Vi er en særdeles aktiv og ambitiøs forening. Vi har holdt affaldsindsamling i naturen i april, deltaget på skolens loppemarked og kræmmermarkederne i Orøhallen i marts og oktober, været med på Orødagen, hvor vi holdt en sorteringsworkshop i containeren. Vi har arrangeret et solvarmeforedrag og en fremvisning i mejeriet. Vi har også hjulpet med til at bygge drivhus i skovhaven på Hestebedgaard.

Vi har en facebookgruppe, som supplerer vores hjemmeside godt i kommunikationen med resten af øen, og faktisk har vi mange kommunalt ansatte som følgere, som gør det fordi de privat støtter vores projekt.

Vi er i netværk med - og har mødtes med - repræsentanter for alle de frivillige genbrugsgrupper, som har samarbejdsaftaler med Fors. Vi har været på inspirationsbesøg i den nye genbrugsbutik Find og Forny i Tornved, har besøgt Makværket i Knabstrup, som gennem ti år har skabt et fantastisk sted med frivilligt arbejde i det kæmpestore nedagte teglværk, og vi har besøgt Tølløse Fællesskab, som på tre måneder skaffede finansiering til at købe en nedlagt bank til deres frivilligt styrede kulturhus.

Mange steder hvor vi har været, kender flere allerede til projektet Mejeriet på Orø, også lokalpolitikere.

Vi fik i foråret besøg af Marja fra Finland, som fortalte lidt om sit arbejde med genbrugskunst, dog uden at der er kommet mere udveksling ud af det møde. En gruppe studerende ved RUC har lavet et landskabsprojekt baseret på mejeriets projektbeskrivelse. De vil gerne komme og vise deres projekt frem for os på et tidspunkt.

Flere medlemmer har i årets løb trukket sig eller blusset ned for deres engagement. Men vi har også løbende fået flere nye medlemmer, og snart får vi (forhåbentlig) en gruppe frivillige, som vil passe butik og hjælpe med andre ting. Og her er det bestemt også vigtigt, at de er med på, hvad det er, de penge vi tjener, bliver brugt til. Konsensus kræver nemlig - ja, konsensus.

Vi har derfor lavet et egentligt reglement for containeren, som Brian har stået for, og holdt en værdiworkshop, hvor Penelope, Brian, Torben, Johnny, Helle og jeg sammen formulerede en moderat grøn indkøbspolitik med giffri og blomstermærkede varer.

De første måneder var vi rigtig glade for en indtjening på få hundrede kroner på en lørdag, og hen over sommeren voksede omsætningen i containeren til over tusind kroner pr. åbningsdag i højsæsonen. I årets løb har vi kun holdt lukket en enkelt lørdag, og vi har tjent lige under 30.000 kr. Det er godt gået! De omsatte varer anslår vi til at repræsentere halvandet ton, hvilket reelt er 1-2 % af det affald, der årligt fragtes fra øen.

Johnny har en stor del af æren for at vi sidder i de her lokaler i dag. Han fik os overbevist om at det var det rigtige at slå til, da Ø-Butikken lukkede, og han har forhandlet både kontrakt og pris hen, hvor det kan bære, selv hvis vi skulle få en kommerciel fiasko her i Genskabet.

I november lavede kommunikationsgruppen en omfattende hvervekampagne under mottoet VÆR MED. Vi var nemlig usikre på om vi ville være nok til at bære det ekstra arbejde forbundet med at drive butikken og containeren. Kampagnen var med til at profilere os markant på øen, gav os 90 følgere på Facebook og tilsagn fra ca 15 om at de gerne vil hjælpe ind imellem.

Vi fortalte også om det nye fællesværksted i Orønyt, og vi har fået mange værktøjsdonationer på den basis.

Det lille Orøværksted har indrettet sig i baglokalerne, og er altså også med til at gøre det økonomisk realistisk at betale huslejen på Næsbyvej.

Værkstedsgruppen med Torben i spidsen har gjort en stor indsats med at indrette det skønne fællesværksted, som næsten er klar til åbningen. Det bliver et aktiv for øen, og er virkelig det, der gør Genskabet til andet og mere end en genbrugsbutik. Her skaber vi et levende sted, et skabende sted, et sted hvor man godt må larme og støve med en anden slags støv end det der sædvanligvis ligger over en genbrugsbutik. En lugt af værksted. En stemning af fornyelse.

Sidste skud på stammen af konkrete tiltag er upcycling-klubben, som Eja og Anne-Mette tog initiativ til i efteråret. Vi mødtes et par måneder til Ø-samvær, og vi glæder os over at der er blevet plads til en afdeling hvor vi kan produktudvikle og producere nyt af brugt, når det bliver lidt varmere i vejret.

De seneste måneder, og især den sidste, har været meget arbejdskrævende.

Mejeriet er stadig til salg, og der arbejdes stadig, dog på lavt blus, på at afklare hvad der skal til for at komme fra projektbeskrivelse til egentlig planlægning og realisering af sådan et projekt. I januar besøgte repræsentanter fra Holbæk Kommune for første gang stedet til en fremvisning. De kunne godt se perspektiverne, og har bedt os uddybe det formodede indtægtsgrundlag i projektbeskrivelsen, så vil kommunens fundraiser, Jørgen Grubbe, gerne hjælpe os videre.

Det er spændende hvad stedet her vil gøre ved drømmen om Mejeriet. Vi er ikke mange tilbage fra den oprindelige gruppe, og de nuværende aktive medlemmer synes ikke så varme på foreningens kerneprojekt. Vi har til gengæld her i fællesskab skabt nogle rigtig gode rammer for masser af aktivitet. Det er en stor bedrift, som sagtens kan stå alene uden at blive reduceret til en slags prøveballon.

Det er gået lynhurtigt, og på lørdag åbner vi dørene. Så må vi se, hvor det fører os - og Orø - hen, skridt for skridt. Men husk det lange perspektiv, ti år frem, hvor vi måske har et regionalt center for bæredygtig udvikling i samarbejde med Orø Omstilling, eller Danmarks eneste udstillingssted for international genbrugskunst.

Vi har også fundet et godt navn, Genskabet, det var Cathrines forslag, og når vi nu er flyttet helt ind og har holdt housewarming på lørdag, kan vi kalde os genskabere.

Tusind tak for følgeskabet, engagementet og indsatsen!
Og hjerteligt velkommen til de nye medlemmer.